
Medlemskap, ledarskap och tjänst - vägledning till församlingar om hbtq

Jesus kallar oss till radikal öppenhet och radikal lydnad. De som följer honom måste sträva efter att visa frikostighet, gästfrihet och uppoffrande kärlek gentemot dem som befinner sig utanför de troendes gemenskap och att leva med inriktning på lydnad, tillit och trofasthet inom denna gemenskap. Resonemanget i den här artikeln fokuserar på frågor om hbtq-personers plats i den lokala församlingen, och är ursprungligen utgiven av The Center for Faith, Sexuality and Gender i USA.

Denna text är en förkortad version av ett kapitel med samma rubrik i antologin *Bekänna färg: Kyrka och hbtq i en regnbågsfärgad värld* (Apologia 2019).

Av: Joshua Ryan Butler

Inledning

Denna vägledning är skriven utifrån en klassiskt kristen syn på äktenskap och sexualliv. Jag som skriver är själv pastor, och jag riktar mig till likasinnade kollegor. De flesta frågor som vi i fortsättningen kommer att brottas med är komplicerade och kommer med nödvändighet att hanteras olika av kyrkor med skiftande struktur, medlemsantal, etnicitet, samfundstillhörighet och teologisk övertygelse. Men samtidigt vill jag att den här texten ska vara allmängiltig. Min avsikt är därför inte att komma med patentsvar enligt en för alltid given mall, utan att hjälpa dig att tänka igenom de aktuella frågorna och avvägningarna för att komma fram till vilket förhåll-

ningssätt som med tydlighet, medkänsla och övertygelse passar i just din församling.

Får jag höra till?

Det finns kanske ingen mer central fråga som människor innerst inne ställer sig än denna: *Får jag höra till?* Vi är skapade till gemenskap med Gud och varandra, danade för att se och bli sedda, avsedda att leva vårt liv med andra – gjorda för att höra hemma någonstans.

Detta är också den kärnfråga som hbtq-personer* ställer till sina kyrkor. När de frågar om medlemskap, dop, ledarskap, tjänst och nattvard handlar det inte bara om läran utan om att höra hemma någonstans. Det är

* Ibland kommer jag att använda förkortningen hbtq (homosexuella, bisexuella, trans- och queerp personer) men främst inrikta mig på homo- och bisexuella som

dras till personer av sitt eget kön. Frågan om transpersoner rymmer många komplicerande faktorer och skulle kräva en egen artikel.

frågor som berör själva kärnan i vad det innebär att vara människa.

Jesusvägen

Jesus är vårt centrum. När vi ställs inför frågor som denna sätter vi honom främst. Att lyssna till och lyda hans röst kommer före alla andra hänsyn. Att i kärlek lyda hans befallningar gör vi mer än gärna. Vi strävar inte i första hand efter att nå framgång utan efter att vara trogna. Jesus står för två egenskaper som vi borde ha som riktmärke i våra församlingar. Vår kultur ser gärna ett motsatsförhållande mellan dessa dygder, men de förenas på ett fantastiskt sätt i Kristi person:

1) Total öppenhet

Jesus förkroppsligar en inställning av total öppenhet. Han står för utgivande tjänande och uppoffrande kärlek till dem som förpassats till samhällets utkanter. Jesus förmedlar Guds gästfrihet till människor som marginaliserats av sin tids religiösa, politiska och kulturella auktoriteter. Jesus säger inte bara: "Välkommen till min kyrka", utan han går hem till de utstötta, tänds grillen, deltar i festen och pratar med folk till långt in på småtimmarna.

2) Total lydnad

Jesus förkroppsligar den totala lydnadens inställning till sin Fader och kallar alla som följer honom till ett korsbärande lärjungaskap som höjer ribban i stället för att sänka den. Jesus inbjuder oss att dö bort från vårt eget jag för att vi ska kunna leva för Gud, att

mista vårt liv för att rädda det, att ge allt för Guds rikes skull. Vi kan inte stoppa undan sådant som sex, pengar eller makt i hermetiskt tillslutna fack där han inte får regera. Som kung gör han anspråk på hela vårt liv. Denna öppna famn och totala lydnad kan utgöra ramen för vårt samtal om medlemskap, dop, ledarskap, tjänst och gemenskap. När vi följer Jesus strävar vi efter att förkroppsliga både hans barmhärtighet och hans övertygelse, både överflödande kärlek och hängiven trohet, en öppen famn mot vår nästa och samtidigt kärleksfull tillbedjan av vår Skapare.

Vad menar vi med hbtq?

"Jag är homosexuell. Kan jag gå med i er församling?" Ytligt sett är detta en enkel fråga. Men det är otroligt invecklat att definiera termerna: vad menar vi med *homosexuell*, och vad menar vi med *gå med*? Hur vi definierar gå med kommer att avgöra vår inställning till medlemskap, dop, ledarskap och gemenskap, och även hur vi definierar *homosexuell* kommer att avgöra följderna för de människor vi talar om. Vi tar ett begrepp i taget.

När man hör termer som lesbisk, bög eller bisexuell kan man få någon av följande associationer: attraktion, identitet, begär eller sexuellt beteende. Vi ska se hur de enskilda alternativen kan påverka en kyrkas principer för medlemskap.

Attraktion

Attraktion till samma kön är ingen rimlig anledning att utestänga någon från medlemskap

eller från sakramenten. Detta skulle vara hycklande dubbelmoral. Skulle du någonsin säga till en heterosexuell man att han inte kan vara medlem därför att han känner sig dragen till en kvinna som inte är hans fru? Din församling skulle på nolltid krympa drastiskt! Jakob klargör att det finns en skillnad mellan att bli frestad av sitt begär och att omsätta begäret i handling (Jak 1:12–15). Detta gäller oss alla, hetero- likaväl som homosexuella. Och attraktion eller läggning är ett rymligt begrepp som gäller mycket mer än sexuellt begär. I den församling där jag är pastor identifierar sig vissa medlemmar som homosexuella. Då syftar de på sin dragning till samma kön, samtidigt som de håller fast vid en traditionell sexualetik och lever i celibat. Deras trofasthet är berömvärd och inte något som ska begränsa dem.

Identitet

Somliga skulle ifrågasätta alla som följer Jesus och samtidigt använder ord som *bög* eller *lesbisk* för att beskriva sin identitet. Man menar att vi har vår identitet i Kristus och att det är farligt att fästa för stor vikt vid något annat.

Men faktum är att vi samtliga identifierar oss på alla möjliga sätt. Jag har aldrig träffat på någon kristen som haft problem med att kalla sig själv brasilianare (nationalitet), mor (familjerelation), läkare (yrke), presbyterian (samfundstillhörighet) eller löpare (hobby).

En del av de här benämningarna gäller i

högre grad själva kärnan i vår identitet (nationalitet och familjerelation) medan andra är mer sekundära (som yrke eller hobby). En del är medfött, annat självvalt. Ingen av dem står som sådana i strid med vår identitet i Kristus. I stället bidrar de till att beskriva vår erfarenhet i den värld som präglar oss som människor.

För varje kristen är vår identitet först och främst att vi är i Kristus, men vår identitet har också andra sidor som är betydelsefulla. En del medlemmar i vår församling använder termer som *bög* och *lesbisk* för att beskriva sin faktiska läggning, vilken som sådan inte är någon synd.

Visst löper vi alla risken att lägga större vikt vid någon del av vår identitet än vid Kristus. Och visst får en del kämpa med en tendens att fästa för stor vikt vid sin sexuella läggning (på samma sätt som andra lägger för stor vikt vid sin nationalitet eller sitt yrke).

Men jag vill påstå att ”identitet” är ett ämne för den fortlöpande lärjungaundervisning som en pastor ger sin församling. Alla behöver vi ständigt uppmuntras att först och främst finna vår identitet i Kristus.

Så länge någon har Kristus som Herre och sätter honom främst i livet kan detta med identitet vara en självårdsfråga snarare än en principfråga som berör medlemskapet och sakramenten. Och kom ihåg att när någon identifierar sig som homosexuell behöver det inte innebära att han eller hon överbetonar sin

sexuella identitet.

Begär

Även om attraktion och identitet inte behöver vara en synd är däremot begäret det. Jesus lär att problemet med sexuell omoral går djupare än bara vårt beteendemönster. Det har sina rötter i människohjärtats olovliga begärelser och böjelser (Matt 5:27–30). Därför kan begäret vara något ont – och det gäller både hetero- och homosexuella – beroende på vart det leder.

Däremot är det riskabelt att göra avsaknandet av begär till en förutsättning för medlemskapet och sakramenten. Hur vet man vem som inte känner något begär? Begäret är ganska fördolt. Mina församlingsmedlemmar brukar inte berätta för mig att de har känt begär, annat än i enskilda samtal. Och även om man kunde se med röntgenblick skulle frågan bli just hur mycket begär som räcker för att diskvalificera någon från medlemskap. En lite för lång blick på kvinnan som går förbi? Att hänge sig åt minnet av gamla förälskelser? Att dra på sig tio tusen dollar i nätporravgifter? Det är en gradfråga. Du är inte Gud. Försöker du spela tankepolis på det här området och vifta med medlemskapet och sakramenten som ett varnande finger, då är risken stor att du skapar en legalistisk och moralistisk miljö stick i stäv med evangeliets nåd. Även om vi ska stå för en hög sexuaetik som erkänner att begäret är synd är det klokast att ta upp etiken i förkunnelse, undervisning och själavård inom ramen för församlingens liv i

stället för att göra den till en förutsättning för medlemskapet och sakramenten.

Sexuellt beteende

Återstår sexuellt beteende. Som kyrkor ska vi sätta ribban högt: alla sexuella aktiviteter utanför (det heterosexuella) äktenskapet är synd. Men när det gäller medlemskapet och sakramenten finns det ändå en del viktiga hänsyn att ta. Är personen ångerfull eller förhärdad? Vill man egentligen följa Kristus eller struntar man i hans kallelse? Var det ett enstaka felsteg eller något man gjort till en vana? Austin och jag är goda vänner. Han är med i vår församling, älskar Jesus, är homosexuell och försöker leva i celibat. Men några gånger om året känner han sig ensam, faller för frestelsen och har sexuellt umgänge. Han är mer öppen och ångerfull än många ensamstående heterosexuella i vår församling som försöker dölja sina engångsligg eller släta över sitt sex före äktenskapet. Det vore dubbelmoral att ha andra regler för Austin än för heterosexuella studenter som gör ett snedsteg när de är på fest.

Här krävs det självvårdande urskillningsförmåga. Våra principer för medlemskap måste ha en hög etik och samtidigt lämna själavårdsutrymme för bekännelse och ånger. Annars kan vi hamna i lagiskhet och skapa en kultur av dubbelmoral.

Några tips

När du utvecklar din församlingens inställning till medlemskap och sakrament – som vi tar

upp längre fram – se till att i ditt språkbruk göra en tydlig skillnad mellan *attraktion*, *identitet* och *handling*. Det vore fruktansvärt om någon avvisas helt i onödan därför att man trodde att du syftade på deras *attraktion* eller det enkla faktum att de *identifierar* sig som homosexuella när du egentligen menade utomäktenskapligt *sexuellt beteende*.

Försök att koncentrera reglerna till det du är *för*, inte till det du är *emot*. Se också till att det gäller heterosexuella och inte bara homosexuella. Du kan till exempel säga något i den här stilen: Vi ger våra kroppar till Gud och visar med vår sexuella trohet att vi vill följa Jesus. Vi tror att Gud avser att sex ska utövas inom äktenskapets ram, definierat som att en man och en kvinna blir ”ett kött” i ett livslångt förbund inför Gud. Vi tror att alla sexuella handlingar utanför detta äktenskapliga förbund (äktenskapsbrott, skilsmässa, sex före äktenskapet, samkönade sexuella handlingar osv) strider mot Jesu kallelse till oss som vill följa honom.

Den här programförklaringen riktar in sig på vad vi är *för* och inte på vad vi är *emot*, den betonar sexuellt beteende framför attraktion eller identitet, undviker dubbelmoral genom att även inkludera heterosexuell omoral. Den lämnar utrymme för själavård samtidigt som den visar på en Kristuscentrerad målsättning. Lägg också märke till språket: *Vi tror*. Det ordvalet syftar på ännu en kategori att ta hänsyn till (något som vi ska gå in på längre fram), nämligen skillnaden mellan människor

som *lever* i strid med kyrkans etiska synsätt och de som *tror* i strid med det synsättet. En heterosexuell person kan till exempel tro att samkönat sex (och därmed homosexuellt sex) är helt i sin ordning men ändå inte *leva* i strid med kyrkans etiska synsätt. Han eller hon *tror* bara något annat. Det kan vara bra att inse den skillnaden när vi drar upp etiska riktlinjer – något som vi ska se längre fram i texten. Vad får alltså det här så långt för konsekvenser beträffande medlemskap, dop, ledarskap och nattvard?

Nu går vi över till just den frågan.

Vad menar vi med att gå med?

”Jag är homosexuell. Kan jag gå med i er församling?” Vi har tagit upp de komplicerande faktorerna i den frågan (Vad menar du med *homosexuell*?) Nu till nästa del av frågan: vad menar du med att *gå med*? Kyrkor tillämpar sakramenten på olika sätt, har olika krav på medlemskap och har olika kriterier för ledarskap. När därför en hbtq-person frågar: ”Kan jag gå med i er församling?” spelar det stor roll hur sakramenten tillämpas och hur medlemskap definieras.

I den här artikeln kommer jag att använda kategorierna ”hög tröskel” och ”låg tröskel” för att beskriva motpolerna för medlemskap och deltagande i sakramenten. Jag förutsätter inte att ena änden på skalan är bättre än den andra, och jag tänker inte argumentera för det ena eller andra synsättet. Jag vill bara formulera de unika utmaningar och fördelar som de

olika infallsvinklarna innebär när det gäller att inkludera hbtq-personer.

Gemenskaper med ”hög tröskel” är svåra att komma in i, men när man väl kommit in i kretsen finns det oftare en starkare gruppidentitet. Tänk till exempel på det militära. Det krävs ett stort engagemang för att få komma in, en förväntan om avsevärda uppoffringar och en norm som innebär att man offerar livet för andra ”inom kretsen”. Även om det är svårt att ta sig över gruppens ”tröskel” och ansluta sig är trupperna berömda för de obrytbara och livslånga band som förenar dem när man väl kommit in i kretsen.

Gemenskaper med ”låg tröskel” kommer man lättare in i, men de har en svagare gemensam identitet. Ta till exempel en nattklubb. Där kommer man lätt in, vem som helst får vara med, förutsatt att man är myndig, och det är mer lockande för en större grupp människor. Grupper med låg tröskel har förmånen att lätt kunna släppa in en bredare publik, och dessa personer kan fördjupa de inbördes kontakterna, men gemenskapen brottas ofta med ombytlighet och en svagare gruppidentitet.

”Tröskeln” syftar på hur svårt det är för nykomlingar att gå med i gruppen. *Hög* står för ”svårt” och *låg* för ”lätt”. Vi ska se hur detta sätter sin prägel på kyrkors olika syn på medlemskap och sakrament och hur det påverkar hbtq-personer som vill komma med i gemenskapen.

Vi börjar med ett något längre resonemang om medlemskap för att komma fram till vilka frågor som är aktuella. Sedan tar vi mer kortfattat upp sakrament och ledarskap.

Medlemskap

Hög tröskel: en del kyrkor har en process med grundlig dopundervisning innan man kan bli medlem. Det finns tydliga och klart angivna riktlinjer, läromässiga och etiska, redan innan man kan bli medlem i lokalförsamlingen.

Låg tröskel: i andra kyrkor, särskilt i en tid av rörlig storstadsbefolkning och av megakyrkor med mer flyktigt deltagande kan riktlinjerna vara mer elementära och processen så enkel att man bara printar ut en papperslapp från kyrkans hemsida, skriver under den och lämnar in den.

Konsekvenser

En kyrka med ”hög tröskel” har möjlighet att fastställa tydligare riktlinjer för församlingens etik, bland annat (men inte begränsat till) sexualitet, med personliga samtal och svar på frågor. Hbtq-personer kan precis som alla andra bilda sig en tydlig uppfattning om gällande etiska riktlinjer. Faller man utanför ramen för församlingens synsätt kan det innebära församlingstukt eller i värsta fall att man mister sitt medlemskap och utesluts.

I en kyrka med ”låg tröskel”, där det mer handlar om att omfatta vissa grundläggande lärosatser, har man ändå möjlighet att inklu-

dera församlingens etiska synsätt, praxis och regelverk, även om det bara gäller att skriva under ett papper. Men var konsekvent. Ta inte bara med sexualmoralen som ett bihang till en samling lärosatser. Vad har din församling för förväntningar på medlemmarna på områden som pengar (generositet) eller makt (tjänstvillighet)? Detta är ett tillfälle att klargöra din församlings syn under Kristi auktoritet. Att bli medlem i en kyrka handlar både om *ortodoxi* – rätt tro – och *ortopraxi* – rätt handlingar. Det här är också ett tillfälle att minnas vilken kraft det ligger i att höra till – särskilt för en homo- eller bisexuell person som kanske har upplevt sig oerhört utstött av kyrkan. Vi ska göra vårt yttersta för att välkomna, vara öppna och för att röja undan onödiga stöttestenar för människor som vill lära känna Jesus och få ett liv i gemenskap.

Familj eller klubb?

För många kan själva ordvalet kring medlemskap låta formellt och kyligt. Det kan frammana bilden av medlemskap i en klubb på någon elitgolfklubb i ett grindsamhälle som försöker hålla slöddret borta. Det är därför vår församling har övergått till att använda ord som ”familj” eller ”gäst” i stället för ”medlem” och ”icke-medlem” eftersom vi inte är inbjudna att bli medlemmar i en social klubb utan i en familj: ”[N]i har ert hem hos Gud” (Ef 2:19). Varför är det nu så viktigt? En familj grundar sig inte på prestation utan på tillhörighet. Du får ändå stå ut med den där pinsamme morbrodern som hasplar ur sig fel saker vid julbordet och med den där sys-

tern som fortfarande är skyldig dig pengar, eftersom ni är förenade av blodsband. Kyrkan är en familj med blodsband – Kristi blod – som drar oss in i Faderns hem, förenade i Andens kraft.

Paulus kallar oss lemmar i en och samma ”kropp” (1 Kor 12), inte i ett Netflix-konto eller en matlagningsklubb. Det finns en radikal känsla av förtrohet och ömsesidigt beroende som inte hänger på vad jag kan konsumera tack vare mitt medlemskap utan på vad jag kan bidra med genom att vara knuten till Jesus, Guds familj.

I en familj är gäster inte utomstående som man ska hålla på armlängds avstånd utan vänner som tas emot med öppna armar. I vår kyrka inbjuder vi gäster att gå med i församlingsfamiljen, men om de inte är mogna än bjuder vi gärna in dem i ”vardagsrummet”, ger dem de ”bästa sittplatserna”, bjuder på det bästa vi har i våra ”skafferier”, tar hand om dem och får dem att känna sig hemma.

När någon sonderar terrängen i din församling, låt inte honom eller henne som första ord få höra att de inte kan bli medlemmar därför att x, y och z. Säg i stället: ”Vi vill hälsa dig välkommen, bry oss om dig och ge dig det bästa vi har. Du är välkommen hit, känn dig som hemma och låt oss ösa vår gästfrihet över dig.” Gör ert yttersta för att hitta kreativa sätt att kommunicera just detta.

Men det finns riktlinjer i en familj: *Det är så*

här vi lever vårt liv tillsammans. Det skämtas om föräldrar som säger: ”Så länge du bor under mitt tak ...”, men det stämmer att familjen behöver ett gemensamt synsätt för livet tillsammans. Är vi familjemedlemmar klar- gör det vad vi tror att Gud Faderns avsikt är för oss som hans barn – vi som är adopterade in i hans hem under hans ”auktoritetstak” ge- nom Jesu närvaro i den helige Andes kraft.

Vi kan både hälsa gäster välkomna och sporra varandra som familj.

Nya testamentet då och nu

Det är också värt att förstå skillnaden mellan att bli medlem i den nytestamentliga försam- lingen respektive i våra moderna försam- lingsmodeller. Nya testamentet hade inga ut- talade principer för medlemskap eftersom medlemskapet helt enkelt var detsamma som att tillhöra en församling – inympad som en gren i Kristi kropp (1 Kor 12). I dag däremot bidrar medlemskap till att man måste möta en del av våra unika utmaningar som fornkyrkan inte behövde ta ställning till. En del kristna på 2000-talet lever till exempel i en namn- kristen kultur där det inte är farligt att gå i kyrkan. Andra befinner sig i en efterkristen kultur där alla *tror* att de vet vad kristendom är men har förkastat (eller fastnat för) en version från ett smörgåsbord av valmöjlighet- er. Kom dessutom ihåg hur välbesökta många moderna gudstjänster är, långt ifrån de 25 personer som samlades i ett hus i Korinth. Numera kan man lätt sitta år ut och år in och lyssna på predikningar och sjunga sånger och

gå hem igen utan någon vidare förpliktelse att leva i lydnad för Jesu väg.

Det innebär inte att dessa sätt att organisera församlingen är felaktiga. Jag är pastor för en stor församling i en sekulariserad stad och tror helt och fullt på det som Gud har kallat oss till. Men vi måste inse att en del av de unika utmaningarna i vårt moderna samhälle kan kräva mer formella regler för medlem- skap.

Att tro och att höra till

Vad är då styrkan och svagheten med de olika förhållningssätten?

De som sätter en ”hög tröskel” har en tendens att betona tron mer än tillhörigheten. Jag tror först på Kristus och överlåter mig åt honom innan jag överlåter mig åt Kristi kropp på lo- kalplanet. För att bli medlem är det alltså till stor hjälp att känna till församlingens läro- mässiga och etiska synsätt, vad det betyder att tillhöra just den gemenskapen med riktlin- jer för vad det innebär att lyda Jesus. Det här förhållningssättet talar klarspråk redan från början, men det blir lättare längre fram ef- tersom en stadig grund redan är lagd.

Förhållningssätt som har en ”låg tröskel” har en tendens att sätta tillhörighet före tro. Jag tillhör först och främst en gemenskap som jag prövar ”från insidan” innan jag så att säga ”köper den”. Tanken är att man ofta upplever tillhörighet innan man upplevt en omvän- delse. För att bli medlem (eller att *fungera* som medlem när det inte existerar några rik-

tigt klara riktlinjer för medlemskap) är alltså tröskeln av förväntningar lägre, och det handlar mer om att i största allmänhet slå följe med den här gruppen troende med en vilja att följa Jesus. Det här förhållningssättet är lättare till en början men kan längre fram bli svårt om någon till exempel känner sig lurad efter att år ut och år in ha gett av sin tid och kraft åt gemenskapen och först senare inser att det fanns outtalade förväntningar. Det är värt att notera att om man tycker om "familj/gäst"-modellen betyder det antagligen en "hög tröskel" samtidigt som det lämnas utrymme för den gästfrihet och öppenhet som den "låga tröskelns" förhållningssätt ofta syftar till.

Fallstudie

Linda hade nyligen blivit kristen och anförtrorde sin pastor att hon var lesbisk. Hon undrade om hon ändå kunde gå med i församlingen. "Naturligtvis", sade han och ville inte ta upp saken mer ingående eftersom han tänkte att det kunde skrämja iväg henne som nykristen.

Flera år senare blev Linda förtvivlad. Hon hade vuxit till i sitt liv med Kristus och fått många nära vänner. Redan för länge sedan hade hon skrivit under församlingens läromässiga programförklaring. Nu ville hon leda en gemenskapsgrupp men fick veta att det inte gick för sig eftersom hon hade en sexuell relation med en kvinna. Hon tog kontakt med pastorn och sade: "Du sa ju att jag gärna fick gå med i församlingen." Då fick hon veta att

han menat att hon gärna fick vara med i verksamheten men kanske inte som medlem eller ledare. Hon kände sig lurad, som om han av feighet hade undvikit ett svårt samtal, och nu måste hon fatta det svåra beslutet om hon skulle lämna en gemenskap som hon investerat flera år i eller om hon skulle stanna kvar och veta att hon inte kunde "gå med" på det sätt som hon tänkt sig från början. Det slutade med att hon valde att lämna den kyrkan. Hon besökte vår kyrka och ville omgående veta var vi stod för att inte bli bränd igen.

Lindas berättelse bekräftar hur viktigt det är att vara tydlig. Vi kan ibland tycka att det är mer kärleksfullt att undvika ett svårt samtal som kan få personen att gå sin väg. Men den personen kan helt befogat känna sig lurad när vi undanhåller viktig information och ger falska förväntningar. Det är viktigt med tydlighet.

Ledarskap och tjänst

Vi ska till sist ta upp frågan om ledarskap och tjänst. Jag vill beröra dem samtidigt eftersom det inte alltid finns någon tydlig gräns mellan dem. Med tjänst menar jag alla sorters bidrag till kyrkan annat än att bara sitta i kyrkbänken. Att servera kaffe, sjunga i lovsångsteamet eller kören, hjälpa till i arbetet bland hemlösa, leda någon smågrupp eller fungera som kyrkvärd är alla exempel på tjänst utan att de räknas som ledaruppgifter. Med ledarskap menar jag avlönade eller oavlönade befattningar som alla handlar om undervisning eller stort inflytande. Det kan gälla uppgifter-

na som pastor, äldste, styrelsemedlem och bibelstudieledare. Men vi kommer att märka att gränsen mellan ledarskap och tjänst ibland är suddig – som när någon startar ett veckobönemöte eller leder ett arbete bland hemlösa.

Enkelt uttryckt är alla sorters ledarskap ett slags tjänande, men allt tjänande innebär inte ledarskap. Och ibland finns det en gråzon där dessa båda kategorier går in i varandra. För att reda ut gråzonen kan det vara till stor hjälp att ta upp ytterligare två kategorier, nämligen undervisning och inflytande. De flesta uppgifter som har med undervisning att göra (att predika, att leda en söndagsskoleklass eller ett bibelstudium) räknas med all rätt som ledarskap. Man leder människor genom att förmedla lära och teologi som ska ligga i linje med församlingens etiska synsätt. Med det finns andra uppgifter med inflytande som inte rent formellt handlar om ledarskap eller undervisning men som ändå har en hel del inflytande på människors hjärtan och sinnen. De som till exempel ansvarar för uppsökande arbete bland hemlösa kanske inte formellt räknas som ”ledare” och har inte riktigt samma krav på sig som övriga ledare, men de utövar ändå en hel del inflytande över andra. De anlitas ofta för vägledning, vishet, rådgivning och *ledarskap*. Andra med inflytande kan vara lovsångsledare, frivilliga i ungdomsgrupperna (som leder lärjungaträning) och de som är gifta med personer i direkt ledarställning. Kanske betraktas dessa inte formellt som ledare, och kanske vågar de sig aldrig

upp för att undervisa på podiet. Men ändå har de en hel del inflytande antingen de vet om det eller inte.

Jag har ingen trollformel eller några vattentäta kriterier för att reda ut allt det här. Vad jag menar är bara att församlingsledare redan från början bör bilda sig en uppfattning om vad de anser vara ledarskapsbefattningar som innefattar undervisning och/eller inflytande och vad som är övriga uppdrag som innebär mindre inflytande och är mer praktiska. Om du tycker att den klassiskt kristna synen på sexualitet är en viktig fråga och inte bara ett diskussionsämne, så är det nog en bra idé att alla med ledarskapsuppgifter (undervisning och inflytande) tänker likadant i frågor som har med äktenskap och sexualitet att göra, medan det är högre i tak för andra uppgifter. Här följer ett exempel på hur församlingar kan göra en uppdelning mellan olika uppgifter av ledarskap respektive tjänande. Det är ingen fullständig förteckning – det finns många fler uppgifter som vi kunde räkna upp – men den fungerar som en provkarta på den sorts uppgifter som kan kategoriseras enligt vårt tidigare resonemang.

Ledarskapsuppgifter (undervisning och inflytande)

- Pastor
- Äldste
- Ledare i en gemenskapsgrupp (eller bibelstudiegrupp, upptäckargrupp osv)
- Ledare i någon verksamhet som representant för församlingen (uppsökande

verksamhet, kvinnogrupper, mansgrupper, barn- eller ungdomsarbete osv)

Uppgifter som inte betyder ledaransvar

- Kyrkvård
- Spela i lovsångsteamet
- Vara med i uppsökande verksamhet
- Hjälpa till med ljud, bild eller andra tekniska uppgifter
- Vara med i servicegruppen

Det låter nästan som om jag gör en uppdelning mellan viktiga och oviktiga uppgifter. Men hör på nu – det gör jag inte! Jag tror inte att uppgifter som kan verka oviktiga i världens ögon är oviktiga för Gud. En åttioårig farmor som ber en timme varje morgon är lika viktig för Guds rike – om inte viktigare – som en berömd pastor som predikar för tusentals människor. Jag gör inte skillnad mellan viktiga och oviktiga uppgifter utan mellan uppgifter som innebär inflytande/undervisning och uppgifter som inte har lika mycket inflytande.

En del av uppgifterna på listan är inte lättkategoriserade. En kyrkvård som har en liberal syn på hbtq-frågor kan till exempel ge en homosexuell besökare fel signaler om församlingens synsätt. Varje människa har alltid *något* inflytande över *några* människor. Det finns inget patentsvar på hur församlingens trosuppfattningar ska kommuniceras och komma till uttryck en gång för alla. Jag uppmanar bara församlingar och ledare att kommunicera sina etiska riktlinjer så tydligt som

möjligt. Det är bättre att vara övertydlig till att börja med än att begå synden att få människor att känna sig lurade längre fram.

Liv och tro

Vad händer om en medlem inte själv har ett sexuellt beteende som strider mot din församlings etik men *bekräftar* och uppmuntrar dem som har det? Hittills har vi koncentrerat oss på sexuellt beteende, men hur kan någons övertygelser om vilka sexuella handlingar som är tillåtna påverka i detta sammanhang? Detta är som vi redan nämnt skillnaden mellan att *leva i strid med och att tro i strid med* något.

Vi ska ta upp tre sorters leva/tro i fullt tänkbara situationer.

1) Öppen för homosexuell livsstil i framtiden
John berättade i förtroende för mig att han är homosexuell och vill ha ett monogamt förhållande men att han inte just nu har någon romantisk relation. Han vet var vår församling står i fråga om sexualetik och har en annan uppfattning, men han menar att han upplever Guds Ande i vår församling som han inte gör i andra kyrkor. Han vill gå fram till nattvardsbordet och kanske bli ledare för någon verksamhet. För tillfället har han inget sexuellt beteende som strider mot vår etik – ändå är han tydlig med att han vill ha en samkönad relation i framtiden.

Detta är ett problem som Paulus kritiserar skarpt, inte bara de som lever i sexuell omo-

ral utan också de som ”tycker det är bra när andra gör det” (Rom 1:32), som en del av församlingarna i Uppenbarelseboken 2 som inte bara levde i sexuell omoral utan också i sin undervisning förespråkade omoral. Jesus själv kritiserar skarpt dem som förespråkar sexuell omoral: ”Men något har jag emot dig: att du hos dig har några som håller sig till Bileams lära, han som lärde Balak att gillra en fälla för israeliterna, så att de åt offerkött och *bedrev otukt*” (Upp 2:14).

Det grekiska ordet för ”otukt” är *porneia*, och det innefattar alla sorters samkönade parrelationer enligt Tredje Moseboken 18:22 (jfr 20:13). Och Jesus tillrättavisar inte bara människor som lever i strid med den normen, utan även människor som *tror* eller undervisar i strid med den. Några verser senare säger Jesus: ”Men det har jag emot dig, att du låter kvinnan Isebel hållas, hon som kallar sig profet och lär och förleder mina tjänare att *bedriva otukt* och äta offerkött” (Upp 2:20). Det är inte bara den sexuellt omoraliska handlingen utan också undervisningen som leder till en mycket sträng tillrättavisning från Jesus. Tillbaka till vårt exempel. Även om John inte *i handling* bryter mot vårt etiska synsätt så har han andra *övertygelser* om vilken sorts sexuella handlingar som är tillåtna och är öppna för att utöva dem i framtiden. Borde det hindra honom från att bli medlem eller från att ta emot sakramenten?

Svarar du *nej* utgår du troligen från ett synsätt med ”låg tröskel”. Du borde fråga dig om

denna skarpa uppdelning mellan tro och handling är obiblisk och möjligen i långa loppet skadlig. Svarar du *ja* måste du fråga dig om vi är konsekventa och låter samma spelregler gälla heterosexuella medlemmar som förespråkar homosexuella relationer. Om kriteriet är *att tro* på din församlings sexualetik måste du vara konsekvent också med heterosexuella som har en annan uppfattning. Den frågan kommer vi till nu.

2) Råda andra till samkönade relationer

Ben var ledare för en hemgrupp i kyrkan. Julie var med i hans hemgrupp. Hon hade nyligen kommit ut som lesbisk, och han försökte sätta henne i kontakt med en av hans arbetskamrater som också var lesbisk.

Ben är hetero, gift och med i vår kyrka. Han *lever* inte i strid med vår församlings sexualetik och har ingen önskan att göra det i framtiden. Ändå råder han andra i vår församling att göra det enligt sin övertygelse att vårt synsätt är felaktigt. Om Ben är oemottaglig för pastorsn samtal med honom i den här frågan, ska då hans medlemskap eller ledarskapsfunktion i församlingen ifrågasättas?

Svarar du *nej* är frågan om du inte gör dig skyldig till dubbelmoral. Låter du heterosexuella behålla sina uppgifter men inte homosexuella? Vi måste utan diskriminering försöka vara konsekventa i vår trohet mot Kristus.

Svarar du *ja* kan du fråga dig om du drar liknande gränser på andra områden. Om en ledare råder andra att vara giriga med sina

pengar eller att missbruka sin makt i stället för att vara ledare med tjänarhjärta, ifrågasätter vi i så fall deras ledarskap lika mycket?

Det finns ett tredje slags situation där man säger ja till homosexuella relationer, kanske den vanligaste och mest aktuella i dag.

3) Att ha outtalade övertygelser

Amys bror kom ut som homosexuell. När de växte upp hade deras far uttryckt sig grymt och nedsättande om homosexuella. Hon har sett sin bror lida och bli sårad och är ledsen över hur kyrkan genom tiderna har bidragit till den diskriminerande behandling människor som han har drabbats av. När det gäller församlingens sexualetik undervisar hon inte eller ger råd i strid med den, men hon säger i förtroende att hon har starka reservationer och frågar sig om hon kan tro på den. Ska det ha någon inverkan på hennes förmåga att alls delta i församlingslivet? Svarar vi *ja* på den frågan måste vi fråga oss om vi skapar en atmosfär där man försöker snoka reda på allas innersta tankar och övertygelser och glömmer att den helige Ande fortlöpande helgar oss på andra sätt, till exempel genom Ordet och sakramenten, när vi lägger fram våra djupaste bekymmer inför den levande Guden.

Vi måste också fråga oss om vi är konsekventa beträffande andra av kyrkans trossatser. Om en mor förlorar sin son i ett våldsdåd och under en tid börjar ha frågor om Guds allmakt ("Var höll du hus när min son behövde dig?"). Jag känner ingen som skulle hindra henne från att fullt ut delta i församlingslivet,

även om Guds allmakt är en viktig lära som kyrkan sätter stort värde på.

Svarar vi, som jag skulle förespråka, *nej* – att moderns tvivel på Guds allmakt *inte* är synd – då måste vi erkänna att vi gör skillnad mellan att ha trosuppfattningar som strider mot kyrkans undervisning och att utifrån dessa övertygelser aktivt undervisa eller så splittning.

Mitt förslag är att även om någon hamnar på tvärs mot din församlings sexualetik skulle det inte, så länge de inte aktivt torgför sina åsikter, påverka deras tillträde till medlemskap, sakrament, tjänande funktioner och vissa ledaruppgifter. Detta innebär inte att sexualetiken är förhandlingsbar. Jag tror alltså inte att den utifrån biblisk, historisk och apostolisk auktoritet kan ifrågasättas. Det här synsättet är i stället en själavårdande anpassning med tanke på utmaningarna i vår samtidskultur. Det är bara att konstatera att det ofta kräver mycket tid och tålamod innan Jesu efterföljare kommer till full insikt om läran.

Slutsats

Jesus kallar oss till radikal öppenhet och radikal lydnad. De som följer honom måste sträva efter att visa frikostighet, gästfrihet och uppoffrande kärlek gentemot dem som befinner sig utanför de troendes gemenskap och att leva med inriktning på lydnad, tillit och trofasthet inom denna gemenskap. Resonemanget i den här artikeln lever i spännings-

fältet mellan dessa båda poler. Det handlar till stor del om hur vi förhåller oss till medlemskap, sakrament och ledarskap som identitet och gränsmarkeringar för de troendes gemenskap. När någon frågar: ”Jag är homosexuell. Kan jag gå med i er församling?” beror mycket på vad vi menar med *homosexuell* och med att *gå med*. Termer som *homosexuell* kan som vi har sett syfta på *attraktion, identitet, begär* eller *beteende*. Jag rekommenderar dig att koncentrera er programförklaring på beteende. När det gäller begär och identitet hör de hemma i själavården och kräver urskillningsförmåga. Sträva också efter en konsekvent programförklaring inom ramen för en positiv Kristuscentrerad syn på sexualetik i största allmänhet. Koncentrera dig på vad ni är *för*, inte bara vad ni är *emot*. Ta upp hela skalan av sexuella handlingar som är vanliga i vår tid (äktenskapsbrott, skilsmässa osv) i relation till församlingens etiska grundsyn. Hur man definierar *gå med* avgörs, som vi har sett, i stor utsträckning av om din församling tillämpar en ”hög tröskel” eller en ”låg tröskel” i er syn på medlemskap, sakrament och ledarskap. Det är värt att tänka igenom hur ni som församling fungerar i praktiken och vad det innebär att vara konsekvent mot homosexuella personer som vill gå med i församlingen. För när allt kommer omkring handlar det här resonemanget om tillhörighet. Det är ett resonemang som berör människohjärtats djupaste frågor och som är väsentligt för förståelsen av vem Jesus är och vad han har kommit för att göra, nämligen att försona oss tillbaka till den förtroliga gemen-

skapen med Gud och med varandra som medlemmar i hans familj.

Joshua Ryan Butler är en av pastorerna i Redemption Church i Tempe, Arizona. Han är författare till böckerna *The Skeletons in God's Closet* och *The Pursuing God*.

SEA Papers är Svenska Evangeliska Alliansens (SEA) essäserie inom evangelikal teologi och etik. SEA är ett nätverk av kristna tvärs över samfundsgränserna. Vår vision är:

- att bygga ett nationellt nätverk av evangeliska/evangelikala kristna i Sverige, som tillsammans och i sina olika sammanhang utvecklar och bidrar med evangelikal teologi och tillämpar den i församlingsarbetet, i den teologiska debatten och i samhällsdebatten
- att vara en konstruktiv kraft som i öppenhet, dialog och debatt driver ett evangelikalt perspektiv
- att förmedla impulser från och kontakter med den växande världsvida evangelikala gemenskapen

SEA:s teologiska bas utgörs av Lausannedeklarationen.